

Sygn. akt VI Ua 25/22

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 sierpnia 2022r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Krakowska

po rozpoznaniu w dniu 1 sierpnia 2022r.

w B.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania: W. L.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Rejonowego VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B.

z dnia 8 marca 2022r.

sygn. akt VII U 41/22

oddala apelację

Sygn. akt VI Ua 25/22

## UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 10 grudnia 2021r., nr (...) oraz

z dnia 28 grudnia 2021 r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jedn. Dz. U z 2021r. poz. 1133 ze zm., w tekście dalej jako: „ustawa zasiłkowa”) odmówił W. L. prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia za okres od 2 listopada 2021r. do 3 grudnia 2021r. i za okres od 3 grudnia 2021r. do 3 stycznia 2022r. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy ma ustalone prawa do emerytury. Zakład ustalił, że ubezpieczony złożył wniosek o wypłatę zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia u płatnika składek A. R., a tytuł ubezpieczenia ustał w dniu 31 października 2021r. Natomiast od dnia 23 lutego 2013r. wnioskodawca ma prawo do emerytury i renty inwalidzkiej z (...),

w związku z czym nie ma prawa do zasiłku za ww. okresy.

Z powyższymi decyzjami ubezpieczony nie zgodził się wnosząc do nich odwołania, w których domagał się ich zmiany. W uzasadnieniu W. L. wskazał, iż ZUS powoływał się na błędną i rozszerzającą interpretację art. 13 ustawy zasiłkowej.

Zgodnie z przyjętą linią orzecniczą Sądu Najwyższego pod pojęciem „emerytura lub renta” należy rozumieć wyłącznie świadczenia wypłacane przez Fundusz Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy, reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł o ich oddalenie oraz o zasądzenie od odwołującego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu ZUS podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko. Powyższe sprawy przyjęto do rozpoznania i zarejestrowano pod sygnaturami VII U 41/22 oraz

VII U 42/22. Na podstawie art. 219 Kodeksu postępowania cywilnego sprawę VII U 42/22 połączono ze sprawą VII U 41/22 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia prowadząc dalej pod tą sygnaturą.

Wyrokiem z dnia 8 marca 2022 roku Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do zasiłku chorobowego za łączny okres od 02 listopada 2021 roku do 03 stycznia 2022 roku. Rozstrzygnięcie zapadło na gruncie niżej wskazanych ustaleń faktycznych i rozważań prawnych.

W. L. zatrudniony był u płatnika składek A. R. i był objęty ubezpieczeniem chorobowym, którego tytuł ustał w dniu 31 października 2021r. Ubezpieczony od dnia 23 lutego 2013 r. ma ustalone prawo do emerytury i renty inwalidzkiej z (...)

Z powodu choroby odwołujący był niezdolny do pracy w okresie od 2 listopada 2021r. do 3 grudnia 2021r. oraz w okresie od 3 grudnia 2021r. do 3 stycznia 2022r. i z powodu ustania tytułu ubezpieczenia wystąpił do ZUS o przyznanie prawa do zasiłku chorobowego. Decyzjami z dnia 10 grudnia 2021r. i z dnia 28 grudnia 2021r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za ww. okresy.

Ustalenia stanu faktycznego Sąd Rejonowy poczynił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach ZUS, których prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały w toku procesu. Podkreślenia wymaga, iż okoliczności niniejszej sprawy były bezsporne między stronami, a rozstrzygnięcia wymagała kwestia prawna, czy ubezpieczonemu, w związku z ustalonym prawem do emerytury i renty z Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji przysługuje prawo do zasiłku chorobowego za łączny okres od 2 listopada 2021r. do

3 stycznia 2022r. Zważyć należy, iż zgodnie z art. 7 pkt. 1 ustawy zasiłkowej zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego.

W przedmiotowej sprawie istniały podstawy do przyznania ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego. W przekonaniu Sądu nie zaszły podstawy do zastosowania powołanego przez organ rentowy art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy zasiłkowej. Zgodnie z tym przepisem zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia, nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Rejonowy zważył, iż w niniejszej sprawie należy podzielić stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 18 lutego 2013r. (II UK 196/12, Legalis nr 722366), zgodnie z którym charakter prawa ubezpieczeń społecznych, jako zawierającego zbiór przepisów bezwzględnie obowiązujących, nakazuje nadawanie wskazanym art. 13 ust. 1 ustawy przyczynom odmowy prawa do zasiłku chorobowego bez ekwiwalentu

w składce tylko takie znaczenie, jakie wypływa z jego tekstu. Określenie „emerytura”, którym się posługuje, nie może być uznane za pojęcie zbiorcze, obejmujące wszystkie świadczenia przyznawane z tytułu wieku i (lub) wysługi nie tylko z ubezpieczenia emerytalnego, lecz także w postaci świadczeń zabezpieczeniowych z budżetu, jakim jest „emerytura wojskowa” i nie jest tożsame z tym pojęciem. Identyfikacja tych świadczeń jest wykluczona, co dostrzegł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 stycznia 2012r. (II UK 168/11, OSNP 2012 nr 23-24, poz. 297), wyraźnie odróżniając rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznawaną na podstawie ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od policyjnej renty inwalidzkiej. W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy wskazał w szczególności na odmienne przesłanki i źródło finansowania świadczenia zaopatrzeniowego przyznawanego na podstawie art. 19 w związku z art. 20 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2004r. Nr 8, poz. 67 ze zm.). Rezultat wykładni językowej potwierdza wykładnia systemowa, uwzględniająca brak jakiegokolwiek związku normatywnego między wskazanymi systemami, a także zasady techniki prawodawczej, wskazujące, że w ustawie nie zamieszcza się przepisów, które regulowałyby sprawy wykraczające poza wyznaczony przez nią zakres podmiotowy, czyli regulowane w niej stosunki oraz krąg podmiotów, do których się odnosi (por. § 3 ust. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, Dz.U. Nr 100, poz. 908). Wykluczone jest więc, by ustawodawca w ustawie regulującej stosunki ubezpieczenia chorobowego, odwołując się do pojęcia „osoby mającej ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy”, sięgał do jakiegokolwiek innej definicji świadczenia przysługującego na podstawie innych przepisów, niż określenie rencisty w art. 4 pkt 11 ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jako osoby mającej ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy lub do renty rodzinnej. Jeżeli ustawodawca odwołuje się w art. 13 ust. 1 ustawy zasiłkowej do świadczeń z ogólnie pojętego zabezpieczenia społecznego lub budżetu, to wyraźnie o nich stanowi, jak w art. 13 ust. 1 pkt 4 ustawy. Z art. 95 ust. 1 ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika - jako zasada prawa ubezpieczeniowego regulująca zbieg prawa do świadczeń - prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego). Zasada ta dotyczy zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie, z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie

o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (por. art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach oraz art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych), nie ma jednak zastosowania do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, których w systemie zabezpieczenia emerytalnego wojskowych nie przewidziano.

Powyzsza wykładnia obowiązywała bezsprzecznie do dnia 1 stycznia 2022r., gdyż z tym dniem weszła w życie nowelizacja ustawy zasiłkowej,

w której m. in. do art. 13 ustawy zasiłkowej dodano ust. 1a, w myśl którego przepis z ust. 1 pkt 1 stosuje się odpowiednio do osoby niezdolnej do pracy, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020r. poz. 586 i 2320) lub ustawy

z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej

i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r. poz. 723 i 2320). Zważyć jednak należało, iż przepis dodano na mocy art. 4 pkt 5 ustawy z dnia z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1621, w tekście dalej jako: „ustawa zmieniająca”), a zgodnie z art. 23 pkt 2 ustawy zmieniającej wszedł on w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. Tymczasem odwołujący stał się niezdolny do pracy z dniem 2 listopada 2021r., a decyzji organu rentowego zostały wydane odpowiednio w dniach: 10 i 28 grudnia 2021 roku. Ustawodawca przewidując analogiczne sytuacje, jak w niniejszej sprawie wprowadził

w ustawie zmieniającej przepisy intertemporalne, w tym m. in. art. 21, w myśl którego zasiłki oraz świadczenie rehabilitacyjne, do których prawo powstało przed dniem 1 stycznia 2022 r., wypłaca się w wysokości, na zasadach

i w trybie określonych w przepisach ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2022 r., za cały okres nieprzerwanej niezdolności do pracy. Powoływanie się zatem przez organ rentowy tym zakresie na art. 13 ust. 1a ustawy zasiłkowej nie mogło w ocenie Sądu stanowić skutecznego zarzutu przesądzającego o odmowie przyznania odwołującemu prawa do świadczenia, gdyż jego prawo w tym zakresie powstało już w dnia 2 listopada 2021 r. Również ZUS obie decyzje odmawiające zasiłku wydał jeszcze w roku 2021, a więc przed zmianą obowiązujących

w tym zakresie zmian. Z tych względów na zasadzie art. 477<sup>(14)</sup> § 2 k.p.c. odwołanie podlegało uwzględnieniu, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji i przyznaniem ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres, o czym orzeczono w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego tj. art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przepis ten dotyczy tylko pobierania pracowniczego świadczenia emerytalnego, a nie dotyczy pobierania emerytury z Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Mając na uwadze powyższe, pozwany organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku o oddalenie odwołania i zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że brak jest podstaw do uprzywilejowania emerytów z systemu zaopatrzeniowego w stosunku do osób pozostających w systemie ubezpieczeń społecznych. Wypłata zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia w przypadkach istnienia źródeł dochodów z ubezpieczenia społecznego lub własnej działalności zarobkowej byłaby sprzeczna z ratio legis art. 13 ustawy, polegającym na dostarczeniu środków utrzymania ubezpieczonemu, który z powodu ustania pracy zarobkowej traci dotychczasowe dochody, a choroba przeszkadza mu

w znalezieniu i podjęciu nowej pracy i nowego źródła dochodów. Unormowanie z art. 13 ma charakter gwarancyjny, ochronny, zabezpieczający środki utrzymania ubezpieczonego i jego rodziny. Organ rentowy również ponownie odwołał się do regulacji art. 13 ust. 1a ustawy i uzasadnienia rządowego projektu ustawy w przedmiocie tego przepisu.

Sąd zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące oparcie zarówno w zebranych w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa. Sąd Okręgowy nie stwierdził wadliwości stanu faktycznego ustalonego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, dzieląc ustalenia faktyczne zaprezentowane w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku. Nie zachodzi zatem potrzeba ich szczegółowego powtarzania. Sąd Okręgowy przyjmuje ustalenia faktyczne i prawne Sądu

I instancji jako własne.

Zarzut apelacyjny dotyczył naruszenia art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego

w razie choroby i macierzyństwa poprzez jego błędną wykładnię. Jednakże

w prawidłowo ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy Sąd Rejonowy, w ocenie Sądu Okręgowego, prawidłowo zastosował także przepis art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy, a zarzut apelacyjny naruszenia prawa materialnego okazał się chybiony. Przepis ten wskazuje bowiem zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. Wykładnia art. 13 ust. 1 pkt 1. ustawy zasiłkowej dokonana przez skarżący organ jest nieprawidłowa. Godzi się zauważyć

w pierwszej kolejności, że przepis ten określa wyjątki od zasady przewidzianej w art. 6 i art. 7 ustawy zasiłkowej i jako taki musi być interpretowany ściśle. Należy przypomnieć, że stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Tytułem tego ubezpieczenia jest zatrudnienie lub inna działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do objęcia tym ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów

ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Świadczenie to przysługuje także osobie, która stała się niezdolna do pracy już po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego.

W ocenie Sądu Okręgowego, regulacja dotycząca wyłączenia prawa do zasiłku nie może być interpretowana w sposób rozszerzający. Dotyczy bowiem podmiotów, które podlegały ubezpieczeniu, opłacały składki na ubezpieczenie chorobowe, a mimo to świadczenia z tym związane nie zostaną im przyznane. Sąd Rejonowy prawidłowo stwierdził, że pobieranie emerytury przyznanej na podstawie ustawy zaopatrzeniowej nie stanowi okoliczności wyłączającej prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia. Wbrew twierdzeniom organu rentowego, rozszerzająca wykładnia art. 13 ustawy jest niedopuszczalna już z tego względu, że mogłaby prowadzić do pozbawienia uprawnionego prawa wynikającego z literalnego jej brzmienia. W tej sytuacji jasno wyrażona wola ustawodawcy, zgodnie z którą zasiłek nie przysługuje osobie, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy oznacza, że zasiłek ten przysługuje w przypadku renty czy emerytury przysługujących z innego tytułu. Trafnie Sąd Rejonowy przyjął, że użytej

w przepisie art. 13 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy definicji "emerytury" nie można traktować jako pojęcia zbiorczego bez rozróżnienia na odmienne przesłanki nabycia prawa do świadczeń i źródło finansowania. Dokonywanie rozszerzającej wykładni art. 13 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, jaką przeprowadził

w niniejszej sprawie organ rentowy jest zatem nieuprawnione. Prawa do świadczeń pozbawieni mogą być wyłącznie ubezpieczeni w sytuacjach enumeratywnie wymienionych w art. 13 ustawy zasiłkowej. Z wymienionego przepisu z kolei wynika, że prawo to wyłączone jest tylko (w przypadku ust. 1 pkt 1) w przypadku pobierania emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. Świadczenia tak nazwane uregulowane zostały w ustawie z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504 t.j.). Podkreślenia wymaga, że ubezpieczony żadnego z tych świadczeń nie pobierał. Gdyby zamiarem ustawodawcy było pozbawienie prawa do zasiłku chorobowego osób uzyskujących emeryturę na podstawie przepisów ustawy zaopatrzeniowej zapis taki znalazłby się

w ustawie zasiłkowej, tak jak to nastąpiło od 1 stycznia 2022 roku w art. 13 ust. 1 a. Słusznie Sąd Rejonowy wskazał, że odwołujący stał się niezdolny do pracy z dniem 2 listopada 2021 r., a decyzji organu rentowego zostały wydane odpowiednio w dniach: 10 i 28 grudnia 2021 roku. Ustawodawca przewidując analogiczne sytuacje, jak w niniejszej sprawie wprowadził w ustawie zmieniającej przepisy intertemporalne, w tym m. in. art. 21, w myśl którego zasiłki oraz świadczenie rehabilitacyjne, do których prawo powstało przed dniem 1 stycznia 2022 r., wypłaca się w wysokości, na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2022 r., za cały okres nieprzerwanej niezdolności do pracy. Powoływanie się zatem przez organ rentowy tym zakresie na art. 13 ust. 1a ustawy zasiłkowej nie mogło w ocenie Sądu Okręgowego, tak jak i Sądu Rejonowego, stanowić skutecznego zarzutu przesądzającego o odmowie przyznania odwołującemu prawa do świadczenia, gdyż jego prawo w tym zakresie powstało już w dnia 2 listopada 2021 r. Również ZUS obie decyzje odmawiające zasiłku wydał jeszcze w roku 2021,

a więc przed zmianą obowiązujących w tym zakresie zmian.

W konsekwencji uznać należy, że Sąd Rejonowy w ramach zaistniałego na gruncie niniejszej sprawy stanu faktycznego, prawidłowo zastosował przepisy ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, w tym art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy.

W związku z tym na podstawie art. 385 k.p.c. apelacja organu rentowego podlegała oddaleniu.

SSO Ewa Krakowska